

Rosor
Svampsjukdomar

ROSROST

Rosrost är mycket vanligt förekommande på frilandsrosor speciellt på icke remonterande (ständigt blommande) buskrosor. Sjukdomen kan även uppträda i växthus, främst på äldre sorter.

Skadebild

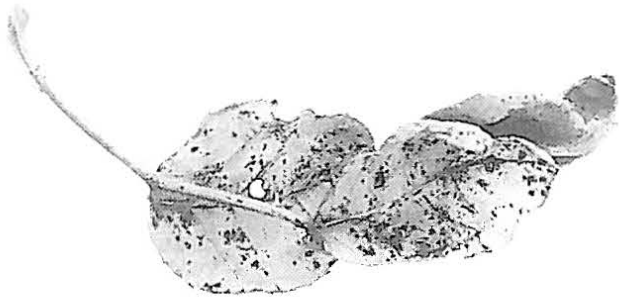
På våren uppträder lysande gulorange samlingar av sporer på skott och knoppar, ett angrepp som ofta förbises. På ett senare stadium bildas sporkuddar på undersidan av bladen. Dessa sporkuddar är till en början gul-gulorange men övergår sedan till svart. Angreppen börjar på lågt sittande blad. Angripna delar och då speciellt unga skott blir missbildade. Bladen faller av i förtid och detta medför att plantorna kan komma att lida starkt av angreppet.

Biologi

Rost på rosor kan förorsakas av flera olika svampar. Totalt har nio olika arter inom släktet *Phragmidium* hittats på rosor. De två vanligaste förekommande arterna torde vara *P. mucronatum* och *P. tuberculatum*, som båda kan angripa ett stort antal arter och sorter inom släktet *Rosa*. *P. fusiforme* angriper bl.a. dagros, *Rosa glauca* och *P.*

rosae-pimpinellifoliae endast rosor inom gruppen *Pimpinellifoliae* t.ex. *R. foetida* (t.ex. persisk gulros) och *R. pimpinellifolia* (pimpinellrosor). Vissa rosor är mycket mottagliga t.ex. *R. foetida*, *R. glauca*, *R. pimpinellifolia*, äppelros, *R. rubiginosa* och *R. acicularis* Dornröschen.

Dessa rostsvampar fullbordar hela sin utvecklingscykel på ett enda växtslag, släktet *Rosa*, till skillnad mot de värdväxlande rostsvamparna som hagtornsrost (värdväxlar med en, *Juniperus communis*), päronrost (värdväxlar med olika enar, främst sävenbom, *J. sabina*) och blåsrost på fembarriga tallar (värdväxlar med svarta vinbär). Rostsporererna kan övervintra på avfallna blad, växtrester och på jordytan. De övervintrande sporererna behöver frost för att kunna gro. Därför är rost mycket sällsynt förekommande i växthus. Från vintersporerna utbildas på våren s.k. basidier. Från dessa bildas sporer som i sin tur ger upphov till orangefärgade, några millimeter stora, rost-

Plocka upp och bränn rosblad som är angripna av rost.

kuddar på grenar, årsskott och bladskaft, det s.k. skålroststadiet. Sommartid bildas encelliga, gulorange sommar- (uredo) sporer på bladens undersida. På hösten bildas i dessa flercelliga, svarta vinter- (teleuto) sporer. Övervintringen sker dels med vintersporer, dels med mycel i knoppar och toppskott.

Åtgärder

Kulturåtgärder

Det är mycket viktigt att på hösten samla in och bränna avfallna blad. Eftersom roststen lever kvar i angripna skott, bör dessa skäras bort och brännas. Starkt angripna buskar bör tas bort helt och hållet. Överdriv inte kvävegödslingen och se till att plantorna har riklig tillgång på kalium. Var uppmärksam vid inköp av nya plantor, så att dessa ej redan har symptom.

Odlar motståndskraftiga sorter. Här följer några exempel på vackra, härdiga och mot svampsjukdomar motståndskraftiga sorter.

Ständigt blommande buskrosor:

Chinatown, Elmshorn, Lichtkönigin Lucia, Romanze, Shalom och vresros, *R. rugosa*.

Klätterosor:

Etude, Flammentanz, Grandhotel och Sympathie.

Rabattrosor:

Adolf Horstmann, Allotria, Astrid Lindgren, Bellevue, Decorat Freude, Friesia, Ingrid Bergman, Prominent, Sommerwind, Super Star och Troika.

Kemisk bekämpning

Roststen är mycket svårbekämpad. Det är knappast lönsamt att spruta i hemträdgården. Om man vill komma tillrätta med ett starkt angrepp måste man börja spruta tidigt, före knoppsprickningen och sedan regelbundet var 14:e dag hela sommaren. Behandla med penkonazol (Topas 100 EC, klass 2L) eller bitertanol (Baycor spray, klass 3). Dessa medel har både kurativ (botande) och förebyggande verkan. Det är mycket viktigt att bladundersidorna nås av bekämpningsmedlet.

Litteratur

CMI Descriptions of Pathogenic Fungi and Bacteria No 204 - 205.

Horst, R. K. 1986. Compendium of Rose Diseases. The American Phytopathological Society.

Nilsson, L. & Åhman, G. 1991. Kompendium i växtpatologi. Sjukdomar hos trädgårdsväxterna.

Ämnesord: rost, *Phragmidium* spp., åtgärder.

Text: Maj-Lis Pettersson

Sveriges lantbruksuniversitet

SLU Info/Växter - Växtskydd

750 07 Uppsala

Tel: 018 - 67 10 00

April 1993 rev.

Illustrationer: Karl-Fredrik Berggren, Stanislaw Kalt.

Faktablad om växtskydd utges inom områdena Jordbruk och Trädgård

Faktabladen kan beställas som årsabonnemang, komplett serie eller enstaka exemplar.

Eftertryck av denna publikation är förbjudet enligt lag. Den som vill mångfaldiga något av innehållet måste först få tillstånd från SLU Info/Växter-Växtskydd. Tel 018-67 23 48.

ISSN 0281-8566

© Sveriges lantbruksuniversitet

Ansvarig utgivare:

Maj-Lis Pettersson

Redaktör:

Jordbruk: Eva Sandnes
Trädgård: Maj-Lis Pettersson

Distribution:

Sveriges lantbruksuniversitet
SLU Info/Försäljning
Box 7075
750 07 Uppsala

Tel. 018-67 11 20